četvrtak, 17. rujna 2020.

P9_TA(2020)0234

Slučaj dr. Denisa Mukwegea u Demokratskoj Republici Kongu (DR Kongo)

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. rujna 2020. o slučaju dr. Denisa Mukwegea u Demokratskoj Republici Kongu (2020/2783(RSP))

(2021/C 385/15)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Demokratskoj Republici Kongu, a posebno Rezoluciju od 18. siječnja 2018. ([1]),

— uzimajući u obzir izjavu koju je o sigurnosnoj situaciji u Ituriju u ime EU-a dao potpredsjednik Komisije/Visoki predstavnik 20. svibnja 2020.,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 9. prosinca 2019. o Demokratskoj Republici Kongu,

— uzimajući u obzir rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a, posebno Rezoluciju 2528 od 25. lipnja 2020. o stanju u Demokratskoj Republici Kongu i Rezoluciju 2463 od 29. ožujka 2019. o produljenju mandata Misije za stabilizaciju stanja Organizacije UN-a u Demokratskoj Republici Kongu (MONUSCO),

— uzimajući u obzir mjere utvrđene u Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a 2528 kojom je do srpnja 2021. produljen niz sankcija kao što su embargo na oružje za oružane skupine u DR Kongu, zabrana putovanja pojedinaca i zamrzavanje imovine pojedinaca i subjekata koje je Odbor za sankcije uvrstio na popis,

— uzimajući u obzir izvješće UN-a iz kolovoza 2010. o pregledu i dokumentiranju najozbiljnijih kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava počinjena na državnom području DR Konga između ožujka 1993. i lipnja 2003.,

— uzimajući u obzir da je dr. Denisu Mukwegeu godine 2014. Europski parlament dodijelio nagradu Saharov za slobodu mišljenja,

— uzimajući u obzir da je dr. Denis Mukwege 2018. godine dobio Nobelovu nagradu za mir,

— uzimajući u obzir izjavu koju je visoka povjerenica UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet dala 28. kolovoza 2020.,

— uzimajući u obzir zajedničku izjavu potpredsjednika Komisije/visokog predstavnika Josepa Borrella i posebne predstavnice UN-a za seksualno nasilje u sukobima Pramile Patten od 18. lipnja 2020. povodom Međunarodnog dana eliminacije seksualnog nasilja u sukobima,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava,

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja ([2]),

— uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica afričke, karipske i pacifičke skupine država, s jedne strane, i Europske zajednice i njezinih država članica, s druge strane (Sporazum iz Cotonoua),

([1]) SL C 458, 19.12.2018., str. 52.
([2]) SL L 130, 19.5.2017., str. 1.

— uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda koja je donesena 27. lipnja 1981., a stupila je na snagu 21. listopada 1986.,

— uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti, koja je jednoglasno usvojena 31. listopada 2000.,

— uzimajući u obzir Ustav Demokratske Republike Konga, usvojen 18. veljače 2006.,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da DR Kongo i dalje trpi nasilje, napade, ubojstva i raširena kršenja ljudskih prava čiji su počinitelji domaće i strane oružane skupine, posebno na istoku zemlje; budući da se ti napadi posljednjih tjedana umnogostručuju, naročito na granici između Iturija i Sjevernog Kivua;

B. budući da je dr. Denis Mukwege, renomirani ginekolog u DR Kongu, većinu svojeg života posvetio okončanju upotrebe seksualnog nasilja kao oružja u ratu i oružanom sukobu; budući da je 1999. dr. Mukwege osnovao bolnicu Panzi u Bukavuu za liječenje žrtava seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja u istočnom dijelu DR Konga; budući da je u bolnici Panzi od datuma njezina osnivanja do kolovoza 2018. liječeno gotovo 55 000 preživjelih;

C. budući da dr. Mukwege već dugo otvoreno nastupa u obranu ljudskih prava te govori o potrebi da se poziva na odgovornost i provode preporuke iz izvješća UN-a o ljudskim pravima u kojem je naveden pregled kršenja u toj regiji između 1993. i 2003.; budući da je u listopadu 2012. dr. Mukwege za dlaku izbjegao pokušaj atentata kada su naoružani napadači u civilnoj odjeći napali njegov dom u Bukavuu, tijekom kojeg je njegov tjelohranitelj izgubio život;

D. budući da dr. Mukwege dobiva ozbiljne i ustrajne prijetnje, uključujući prijetnje smrću njemu osobno, njegovoj obitelji i medicinskom osoblju u bolnici Panzi; budući da je broj tih prijetnji posljednjih mjeseci porastao kao odgovor na opetovane pozive dr. Mukwegea u srpnju 2020. da se prestane s nekažnjavanjem počinitelja seksualnih zločina i masakra u Kipupuu, Sangeu i u pokrajini Ituri;

E. budući da je dr. Mukwege dobio Nobelovu nagradu za mir 2018. i nagradu Saharov Europskog parlamenta za slobodu mišljenja 2014. jer je posvetio svoj život pružanju skrbi žrtvama seksualnog nasilja u DR Kongu; budući da kao dobitnik nagrade Saharov dr. Mukwege ima pravo na punu potporu Europskog parlamenta; budući da je dr. Mukwege zahvaljujući svojim postignućima i međunarodnom priznanju postao istaknuta javna ličnost i međunarodni simbol te mu je potrebna posebna zaštita od prijetnji;

F. budući da je u kolovozu 2020. predsjednik Demokratske Republike Konga Félix Tshisekedi osudio prijetnje smrću i obećao poduzeti mjere kako bi se osigurala sigurnost dr. Mukwegea;

G. budući da je zaštitu za dr. Mukwegea i bolnicu Panzi pružao UN preko MONUSCO-a; budući da je ta zaštita povučena u svibnju 2020., ali je ponovno uvedena 9. rujna 2020. nakon međunarodnog prosvjeda u vezi sa sigurnošću dr. Mukwegea, uključujući pozive Europskog parlamenta; budući da je dugoročna zaštita dr. Mukwegea i dalje nejasna, a mora mu je se osigurati;

H. budući da su prosvjednici izašli na ulice Kinshase, glavnog grada DR Konga, kako bi izrazili podršku dr. Denisu Mukwegeu, tražeći da ga se zaštiti;

I. budući da su 12. ožujka 2017. naoružani muškarci smaknuli dvoje istražitelja UN-a – Šveđanku Zaidu Catalán i Amerikanca Michaela Sharpa – dok su dokumentirali kršenja ljudskih prava u središnjoj regiji Kasai u DR Kongu;

J. budući da je 22. srpnja 2020. nekoliko boraca za ljudska prava i članova građanskog pokreta Lutte pour le Changement (LUCHA) proizvoljno uhićeno u Kaleheu (Južni Kivu) zato što su osudili krađu javne uličnе rasvjete koja je bila postavljena radi poboljšanja sigurnosti; budući da je branitelj ljudskih prava i član LUCHA-e Lucien Bjamungu Munganga proizvoljno uhićen u Kaleheu dok je mirnim prosvjedom tražio da ih se pusti te je trenutačno u pritvoru u središnjem zatvoru Kalehea; budući daje izražena zabrinutost i za borca za ljudska prava Josuéa Arune – predsjednika Société Civile Environnementale et Agro-Rurale du Congo sa sjedištem u Bukavuu;

K. budući da je DR Kongo potpisnik Protokola iz Maputa od ožujka 2018.;

L. budući da je 3. rujna 2020. 20 vojnika i policijskih službenika DR Konga osuđeno na zatvorske kazne u trajanju od 5 do 20 godina zbog silovanja na istoku DR Konga;

M. budući da su Europski parlament 12. kolovoza 2020., potpredsjednik Komisije/Visoki predstavnik 20. kolovoza 2020., a Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava 28. kolovoza 2020., kao i niz nacionalnih i međunarodnih institucija i organizacija u brojnim drugim prilikama, javno pozvali vlasti DR Konga da pokrenu kaznene istrage o kontinuiranim prijetnjama upućenima dr. Mukwegeu te da se ponovno uspostavi zaštita od strane mirovnih snaga UN-a;

N. budući da su Ujedinjeni narodi izrazili svoju čvrstu namjeru da nastave osposobljavati kolege iz DR Konga kako bi se osiguralo stabilno i dugoročno sigurnosno rješenje;

1. Duboko je zabrinut zbog ozbiljne opasnosti u kojoj se nalazi dr. Mukwege; osuđuje prijetnje njegovom životu te prijetnje njegovoj obitelji i osoblju; izražava svoju solidarnost i punu podršku dr. Mukwegeu;

2. odaje priznanje dr. Mukwegeu na njegovoj hrabrosti i cijelom životu posvećenom borbi protiv upotrebe seksualnog nasilja kao oružja u ratu i oružanom sukobu; naglašava važnost javnog stava dr. Mukwegea, koji već desetljećima ukazuje na kršenja ljudskih prava i zlostavljanja počinjena u DR Kongu;

3. pozdravlja odluku UN-a da MONUSCO ponovo osigurava zaštitu dr. Mukwegea; ponavlja da je njegova osobna zaštita od ključne važnosti i hitno potrebna; apelira na UN da mu osigura stabilnu i trajnu zaštitu, posebno u svjetlu ozbiljnih prijetnji njegovu životu;

4. poziva vladu DR Konga da bez odgode provede sveobuhvatnu istragu o prijetnjama putem društvenih medija, telefonskih poziva i izravnih poruka usmjerenih ne samo na dr. Mukwegea, već i na njegovu obitelj i osoblje bolnice Panzi, kako je obećao predsjednik Félix Tshisekedi;

5. naglašava da Nagrada Saharov za slobodu mišljenja nije samo nagrada, već i obveza koju su preuzeli zastupnici u Europskom parlamentu da će zajedno s dobitnicima Nagrade Saharov promicati ljudska prava i ulagati sve napore kako bi osigurali da dobitnici mogu slobodno i sigurno djelovati u području ljudskih prava i temeljnih sloboda;

6. pozdravlja jasno iskazanu predanost dr. Mukwegea radu poduzetom u okviru izvješća UN-a iz 2010. o pregledu i dokumentiranju kršenja; osuđuje činjenicu da međunarodna zajednica nije ostvarila napredak u provedbi preporuka iz tog izvješća; poziva vlasti DR Konga da pojačaju napore za sprečavanje daljnjih kršenja ljudskih prava u istočnom DR Kongu te da poduzmu korake za uspostavu mehanizama kojima će se žrtvama budućih sukoba omogućiti pravo na pravdu i odštetu;

7. podupire stoga prijedloge za osnivanje specijaliziranih mješovitih vijeća na sudovima u DR Kongu kako bi se pravosuđu DR Konga i međunarodnoj zajednici omogućila suradnja i pokretanje kaznenih progona za kršenja ljudskih prava;

8. apelira na vladu DR Konga da preispita rad svoje prethodne Komisije za istinu i pomirenje; u potpunosti podržava zahtjev za uspostavljanje mehanizma tranzicijskog pravosuđa za procesuiranje najtežih kaznenih djela koji je predsjednik Tshisekedija uputio svojoj vladi te se nada da će Vijeće ministara blagovremeno usvojiti dva nacrta dekreta, koji su već nekoliko mjeseci na razmatranju;

9. poziva države članice Vijeća sigurnosti UN-a da zatraže uspostavu međunarodnog kaznenog suda koji bi nastavio s radom na dokumentiranim slučajevima kršenja ljudskih prava koji datiraju iz razdoblja prije 2002.;

10. snažno osuđuje proizvoljna uhićenja Luciena Byamungua Mungange i drugih članova LUCHA-e te traži da ih se bezuvjetno i odmah pusti na slobodu; naglašava važnost zaštite boraca za ljudska prava, kao što je Josué Aruna;

11. smatra pozitivnim iskorakom to što su 3. rujna 2020. osuđeni vojnici krivi za silovanje u istočnom dijelu DR Konga; smatra da je potrebno intenzivirati borbu protiv nekažnjavanja paravojnih skupina i oružanih snaga u zemlji kako bi se zajamčili mir i sigurnost pogođenog stanovništva;

12. izražava pohvalu svim braniteljima ljudskih prava u DR Kongu koji usprkos izazovima s kojima se suočavaju nastavljaju s radom te pozdravlja otvorenu osudu ovih događaja od strane nekoliko nacionalnih i međunarodnih organizacija;

13. poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika te delegaciju i misije EU-a u DR Kongu da povećaju svoju vidljivu potporu ugroženim braniteljima ljudskih prava u DR Kongu, koristeći se svim dostupnim alatima (političkim, diplomatskim i financijskim), kako bi to poslužilo kao zaštitna mjera i priznanje za njihov rad na ljudskim pravima i važnu ulogu koju kao branitelji ljudskih prava imaju u borbi za stabilnost i mir u regiji;

14. poziva EU da zadrži sankcije protiv počinitelja nasilja i kršenja ljudskih prava u DR Kongu te poziva na proširenje tih sankcija na počinitelje navedene u izvješću UN-a o pregledu i dokumentiranju kršenja;

15. osuđuje upotrebu seksualnog nasilja nad ženama u sukobima i poziva međunarodnu zajednicu da ubrza napore koje ulaže kako bi se eliminirala pošast seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja u oružanim sukobima i ratovima, zaštitile žrtve, prestalo s nekažnjavanjem počinitelja te preživjelima zajamčio pristup pravdi, reparacijama i naknadi;

16. pozdravlja napredak postignut ratifikacijom Protokola iz Maputa za prava žena; ističe važnost provedbe tog Protokola;

17. podsjeća na to da nasilje u istočnom dijelu DR Konga provode naoružane domaće i strane pobunjeničke skupine koje se financiraju iz trgovine mineralima, za čiji se pristup međusobno bore; naglašava da se svi poslovni, pojedinačni ili državni akteri ili akteri povezani s državom koji doprinose počinjenju takvih zločina moraju privesti pravdi; pozdravlja planirano stupanje na snagu Uredbe o mineralima iz područja zahvaćenim sukobima u EU-u u siječnju 2021., što je prvi od mnogih koraka koje međunarodna zajednica treba poduzeti za rješavanje tog duboko ukorijenjenog problema; naglašava hitnu potrebu za daljnjim djelovanjem u pogledu obveznog postupanja s dužnom pažnjom i odgovornog poslovnog ponašanja poduzeća koja posluju u područjima sukoba;

18. snažno poziva na prekograničnu suradnju u regiji afričkih Velikih jezera i na uspostavu regionalne strategije susjednih zemalja za rješavanje nasilja i kršenja ljudskih prava u DR Kongu;

19. žali što je *sine die* odgođen mini-sastanak na vrhu u Gomi, prvotno zakazan za 13. rujna 2020. na poziv DR Konga u nastojanju da okupi pet čelnika država regije afričkih Velikih jezera kako bi raspravljali o načinima uspostavljanja mira u toj regiji; snažno se nada da se taj sastanak na vrhu može prvom prilikom ponovno zakazati te da može dovesti do smanjenja napetosti među zemljama koje međusobno graniče;

20. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije/ Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, Vijeću ministara i Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a, Norveškom odboru za Nobelovu nagradu, predsjedniku, premijeru i parlamentu Demokratske Republike Konga te Afričkoj uniji i njezinim institucijama.